

II

(Komunikatai)

EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRIIMTI
KOMUNIKATAI

EUROPOS KOMISIJA

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

**Laikinoji valstybės pagalbos priemonių, skirtų ekonomikai remti krizės sąlygomis reaguojant į
Rusijos agresiją prieš Ukrainą, sistema**

(2022/C 131 I/01)

**1. RUSIJOS AGRESIJA PRIEŠ UKRAINĄ, JOS PASEKMĖS ES EKONOMIKAI IR LAIKINŲJŲ VALSTYBĖS
PAGALBOS PRIEMONIŲ POREIKIS**

1. 2022 m. vasario 22 d. vyriausybės nekontroliuojamas Ukrainos Donecko ir Luhansko regionų teritorijas Rusija neteisėtai pripažino nepriklausomais subjektais. 2022 m. vasario 24 d. Rusija pradėjo neišprovokuotą ir nepagrįstą karinę agresiją prieš Ukrainą. Europos Sąjunga (ES) ir tarptautiniai partneriai nedelsdami reagavo į šiurkštų Ukrainos teritorinio vientisumo, suvereniteto ir nepriklausomybės pažeidimą ir įvedė ribojamąsias priemones (sankcijas). Sankcijos taip pat įvestos Baltarusijai dėl jos vaidmens sudarant palankesnes sąlygas Rusijos karinei agresijai. Per tolesnes savaites buvo priimta papildomų priemonių, o kitos gali būti priimtos priklausomai nuo situacijos pokyčių. Tam tikrų ekonominių atsakomųjų ribojamųjų priemonių ⁽¹⁾ nusprendė imtis pati Rusija.
2. Rusijos karinė agresija prieš Ukrainą, įvestos sankcijos ir atsakomosios priemonės, kurių ėmėsi, pavyzdžiui, Rusija, turės ekonominių padarinių visai vidaus rinkai. ES įmonės gali nukentėti įvairiais būdais, tiek tiesiogiai, tiek netiesiogiai. Gali mažėti paklausa, nutrūkti esamos sutartys ir projektai (ir dėl to sumažėti apyvarta), sutrikti tiekimo grandinės, visų pirma žaliavų ir žaliavinių produktų, tapti nepasiekiami arba ekonomiškai neįperkami kiti gamybos išteklių.
3. Dėl Rusijos karinės agresijos prieš Ukrainą sutriko tam tikrų produktų importo iš Ukrainos į ES (ypač grūdų ir augalinių aliejų) ir ES eksporto į Ukrainą tiekimo grandinės. Energijos rinkai didelį poveikį padarė elektros energijos ir dujų kainų padidėjimas ES. Rusijos karinės agresijos prieš Ukrainą tikimybė energijos rinką jau veikė kelios savaitės iki fizinės agresijos. Didelės energijos kainos daro poveikį keliems ekonomikos sektoriams, įskaitant kai kuriuos iš tų, kurie labiausiai nukentėjo nuo COVID-19 pandemijos, pavyzdžiui, transporto ir turizmo sektorius. Poveikis juntamas ir finansų rinkose, visų pirma nerimaujama dėl likvidumo ir kintamumo prekybos biržos prekėmis rinkoje. Dėl Rusijos karinės agresijos prieš Ukrainą taip pat vyksta didžiulė priverstinė Ukrainos piliečių migracija tiek šalies viduje, tiek į kaimynines šalis: pabėgėlių srautas į ES yra beprecedentis, o tai turi didelių humanitarinių ir ekonominių pasekmių.
4. Geopolitinė krizė, kurią sukėlė Rusijos agresija prieš Ukrainą, taip pat itin smarkiai smogė žemės ūkiui, maisto perdirbimo, žuvininkystės ir akvakultūros sektoriams. Didelės energijos kainos lemia dideles trąšų kainas. Be to, trąšų tiekimui poveikį daro trąšų importo iš Rusijos ir Baltarusijos apribojimai. Nuo krizės veikiausiai labai nukentės grūdų (ypač kukurūzų ir kviečių), aliejingųjų sėklų (saulėgrąžų, rapsų) ar krakmolo darinių tiekimas iš Ukrainos ir Rusijos į

⁽¹⁾ Pavyzdžiui, 2022 m. kovo 6 d. Rusijos Federacijos Vyriausybė priėmė Dekretą Nr. 299 „Dėl metodikos, pagal kurią nustatoma patento savininkui mokėtinos kompensacijos suma, kai sprendžiama dėl išradimo naudojimo, naudingojo modelio, sprendimo dėl išradimo naudojimo negavus sutikimo ir jos mokėjimo tvarkos, 2 dalies pakeitimo“. Šiuo pakeitimu numatoma „nekompensuoti už patentų savininkų iš užsienio valstybių, kurios vykdo „nedraugiškus veiksmus“, išradimo, naudingojo modelio ar pramoninio dizaino naudojimą“.

ES, todėl smarkiai išaugs gyvulių pašarų kainos. Sudėtinį šio išlaidų energijai, trąšoms, grūdams ir aliejams padidėjimo poveikį labiausiai junta gyvulininkystė⁽⁷⁾. Ukraina taip pat yra svarbi augalinių aliejų (ypač saulėgrąžų) gamintoja ir eksportuotoja, todėl nuo šių produktų kainų augimo kenčia ir yra priversti ieškoti pakaitalų maisto perdirbimo sektoriaus veiklos vykdytojai.

5. Nerimą taip pat kelia ir tai, kad dėl karo ar sankcijų į Ukrainą ir galbūt taip pat į Rusiją ir Baltarusiją ES produktų toliau vežti neįmanoma. Labiausiai būtų paveikti vynų ir spiritinių gėrimų, perdirbtų maisto produktų (įskaitant perdirbtus vaisius ir daržoves), šokolado, konditerijos gaminių, kūdikių pradinio maitinimo mišinių ir gyvūnų augintinių ėdalo sektoriai (Rusijos atveju), vaisių ir daržovių sektorius (Baltarusijos atveju) ir daugumos žemės ūkio produktų sektorius (Ukrainos atveju).
6. Situaciją apsunkina ne tik smarkus gamybos sąnaudų augimas, iš dalies dėl azoto trąšų sąnaudų padidėjimo, kuri sukėlė didžiulis gamtinių dujų kainų šuolis, bet ir tiesioginis energijos naudojimas žemės ūkio produktų gamybos procesuose. Kadangi Rusija ir Baltarusija yra svarbios visų trijų pagrindinių trąšų (azoto, fosforo ir kalio) gamintojos ir eksportuotojos, trąšų kainos dėl sankcijų išaugs dar labiau.
7. Šiomis aplinkybėmis Komisija nusprendė priimti šį komunikatą ir nustatyti valstybės pagalbos priemonių, kurių valstybės narės gali imtis, kad atitaisytų ekonominę Rusijos agresijos prieš Ukrainą, ES ir tarptautinių partnerių po to įvestų sankcijų ir atsakomųjų priemonių, kurių ėmėsi, pvz., Rusija⁽⁸⁾, poveikį, suderinamumą su vidaus rinka vertinimo kriterijus. Siekiant sušvelninti tiesioginius neigiamus socialinius ir ekonominius padarinius Europos Sąjungoje, išsaugoti ekonominę veiklą bei darbo vietas ir palengvinti struktūrinius koregavimus, kurių reikia reaguojant į naują ekonominę situaciją, susiklosčiusią dėl Rusijos karinės agresijos prieš Ukrainą, labai svarbus koordinuotas valstybių narių ir ES institucijų ekonominis atsakas.

1.1. Europos Sąjungos ir tarptautinių partnerių įvestos sankcijos

8. Rusijai pradėjus neišprovokuotą ir nepagrįstą agresiją prieš Ukrainą, Europos Sąjungos Taryba susitarė dėl kelių ribojamųjų priemonių rinkinių.
9. 2022 m. vasario 23 d. Taryba susitarė dėl dokumentų rinkinio, apimančio: i) tikslines sankcijas 351 Rusijos Valstybės Dūmos nariui ir dar 27 asmenims, ii) ekonominių santykių su vyriausybės nekontroliuojamomis Ukrainos Donecko ir Luhansko regionų teritorijomis apribojimus ir iii) Rusijos galimybių naudotis ES kapitalo ir finansų rinkomis ir paslaugomis apribojimus⁽⁹⁾.

⁽⁷⁾ Ukraina yra ketvirta pagal dydį ES išorės maisto tiekėja ir labai svarbi grūdų tiekėja (jos tiekiami produktai sudaro 52 % kukurūzų, 19 % paprastųjų kviečių ES importo), augalinių aliejų (23 %) ir aliejingųjų sėklų (22 %), ypač rapsų 72 %). Maisto kainos pasaulyje jau dabar aukštos ir dėl šios situacijos gal dar didėti.

⁽⁸⁾ Pavyzdžiui, remiantis atitinkama PINO pasaulinės prekių ženklų duomenų bazės, PINO pasaulinės dizaino duomenų bazės, „PatentSight“ duomenų bazės informacija, 2022 m. kovo mėn. Rusijoje veikiančioms ES įmonėms priklausė apie 150 000 prekių ženklų, 2 000 pramoninio dizaino vienetų ir 44 000 patentų. Rusijoje saugomi ES įmonių prekių ženklai daugiausia susiję su šiais sektoriais: farmacijos, kosmetikos, automobilių, chemijos ir vartojimo prekių, mados ir prabangos prekių. Dėl 2022 m. kovo 6 d. Rusijos vyriausybės dekreto Nr. 299 (žr. 1 išnašą) dėl patento savininkui mokėtinos kompensacijos metodikos pakeitimo formuluotės miglotumo ir ES įmonių bei jų nematerialiojo turto ekonominės pozicijos Rusijoje tokia atsakomoji priemonė gali turėti potencialiai platų ir žalingą poveikį ES įmonėms.

⁽⁹⁾ 2022 m. vasario 23 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/259, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 42 I, 2022 2 23, p. 1); 2022 m. vasario 23 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/260 ir 2022/261, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 42 I, 2022 2 23, p. 3); (OL L 42 I, 2022 2 23, p. 15); 2022 m. vasario 23 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/262, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 42 I, 2022 2 23, p. 74); 2022 m. vasario 23 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/263 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų reaguojant į vyriausybės nekontroliuojamų Ukrainos Donecko ir Luhansko sričių teritorijų pripažinimą ir nurodymą į tas teritorijas įvesti Rusijos ginkluotąsias pajėgas (OL L 42 I, 2022 2 23, p. 77); 2022 m. vasario 23 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/264, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/512/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 42 I, 2022 2 23, p. 95); 2022 m. vasario 23 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/265 ir 2022/267, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 42 I, 2022 2 23, p. 98; OL L 42 I, 2022 2 23, p. 114); 2022 m. vasario 23 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/266 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų reaguojant į vyriausybės nekontroliuojamų Ukrainos Donecko ir Luhansko sričių teritorijų pripažinimą ir nurodymą į tas teritorijas įvesti Rusijos ginkluotąsias pajėgas (OL L 42 I, 2022 2 23, p. 109).

10. 2022 m. vasario 25 d. Taryba susitarė dėl tolesnių sankcijų Rusijai, kurios apima: i) finansų sektorių, ii) energetikos, kosmoso ir transporto (aviacijos) sektorius, iii) dvejopo naudojimo prekes, iv) eksporto kontrolę ir eksporto finansavimą, v) vizų politiką ir vi) papildomas sankcijas Rusijos ir kitų šalių (įskaitant Baltarusiją) asmenims ⁽⁵⁾.
11. 2022 m. vasario 28 d. Taryba nusprendė Rusijos orlaiviams uždaryti Europos oro erdvę ir priėmė prevencinių priemonių, kuriomis užtikrinama, kad Rusijos centrinis bankas negalėtų panaudoti savo tarptautinių rezervų taip, kad sumažėtų taikomų priemonių poveikis ⁽⁶⁾. Taryba taip pat priėmė papildomas sankcijas Rusijos asmenims ⁽⁷⁾.
12. 2022 m. kovo 1 d. Taryba priėmė papildomas priemones: i) pašalino atrinktus Rusijos bankus iš SWIFT pranešimų siuntimo sistemos ⁽⁸⁾, ii) priėmė kovos su Rusijos valstybinių kanalų „Russia Today“ ir „Sputnik“ skleidžiama dezinformacija priemones ⁽⁹⁾.
13. Už tai, kad Baltarusija sudarė palankesnes sąlygas karinei agresijai, 2022 m. kovo 2 d. Taryba nusprendė jai įvesti papildomas sankcijas, susijusias su prekyba prekėmis, naudojamomis tabako gaminiams gaminti, mineraliniais produktais, kalio chlorido (kalio karbonato) produktais, medienos gaminiiais, cemento produktais, geležies ir plieno gaminiiais ir kaučiuko gaminiiais. Ji taip pat uždraudė eksportuoti į Baltarusiją arba naudoti Baltarusijoje dvejopo naudojimo prekes ir technologijas, eksportuoti prekes ir technologijas, kurios galėtų prisidėti prie Baltarusijos karinio, technologinio, gynybos ir saugumo vystymo, ir eksportuoti į Baltarusiją mašinas, taip pat apribojo susijusių paslaugų teikimą ⁽¹⁰⁾. Taryba taip pat priėmė atskiras priemones 22 Baltarusijos asmenims ⁽¹¹⁾.
14. 2022 m. kovo 9 d. Taryba priėmė papildomas Baltarusijos finansų sektoriui skirtas priemones, įskaitant draudimą naudotis SWIFT trimis Baltarusijos bankams, draudimą sudaryti sandorius su Baltarusijos centriniu banku, finansinių srautų iš Baltarusijos į ES ribojimus ir draudimą tiekti Baltarusijai eurų

⁽⁵⁾ 2022 m. vasario 25 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/327, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/512/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 48, 2022 2 25, p. 1); 2022 m. vasario 25 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/328, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 49, 2022 2 25, p. 1); 2022 m. vasario 25 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/329, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 50, 2022 2 25, p. 1); 2022 m. vasario 25 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/330, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 51, 2022 2 25, p. 1); 2022 m. vasario 25 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/331, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 52, 2022 2 25, p. 1); 2022 m. vasario 25 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/332, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 53, 2022 2 25, p. 1); 2022 m. vasario 25 d. Tarybos sprendimas (ES) 2022/333 dėl Europos bendrijos ir Rusijos Federacijos susitarimo dėl vizų Europos Sąjungos ir Rusijos Federacijos piliečiams išdavimo tvarkos supaprastinimo taikymo dalinio sustabdymo (OL L 54, 2022 2 25, p. 1).

⁽⁶⁾ 2022 m. vasario 28 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/334, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 57, 2022 2 28, p. 1), ir 2022 m. vasario 28 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/335, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/512/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 57, 2022 2 28, p. 4).

⁽⁷⁾ 2022 m. vasario 28 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/336, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 58, 2022 2 28, p. 1), ir 2022 m. vasario 28 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/337, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 59, 2022 2 28, p. 1).

⁽⁸⁾ 2022 m. kovo 1 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/345, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 63, 2022 3 2, p. 1), ir 2022 m. kovo 1 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/346, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/512/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 63, 2022 3 2, p. 5).

⁽⁹⁾ 2022 m. kovo 1 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/350, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 65, 2022 3 2, p. 1), ir 2022 m. kovo 1 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/351, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/512/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 65, 2022 3 2, p. 5).

⁽¹⁰⁾ 2022 m. kovo 2 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/355, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 765/2006 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į padėtį Baltarusijoje (OL L 67, 2022 3 2, p. 1), ir 2022 m. kovo 2 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/356, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2012/642/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į padėtį Baltarusijoje (OL L 67, 2022 3 2, p. 103).

⁽¹¹⁾ 2022 m. kovo 1 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/345, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 63, 2022 3 2, p. 1), ir 2022 m. kovo 2 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/354, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 63, 2022 3 2, p. 5).

banknotus⁽¹²⁾. Taryba taip pat įvedė papildomas ribojamąsias priemones, susijusias su jūrų navigacijos prekių ir radijo ryšio technologijų eksportu į Rusiją. Be to, Taryba nustatė ribojamąsias priemones dar 160 asmenų⁽¹³⁾. 2022 m. kovo 15 d.⁽¹⁴⁾ Taryba susitarė dėl tolesnių Rusijai skirtų sektorinių ir individualių priemonių. Konkrečiai, Taryba nusprendė: i) uždrausti visus sandorius su tam tikromis valstybės valdomomis įmonėmis, ii) uždrausti teikti visiems Rusijos asmenims ar subjektams bet kokias kredito reitingų paslaugas ir prieigą prie bet kokių abonementinių paslaugų, susijusių su kredito reitingų veikla, iii) išplėsti asmenų, susijusių su Rusijos gynybos ir pramonine baze, sąrašą, nustatant tokiems asmenims griežtesnius dvejojo naudojimo prekių ir technologijų, kurios galėtų padėti Rusijai stiprinti jos gynybos ir saugumo sektorių technologiniu požiūriu, eksporto apribojimus, iv) uždrausti naujas investicijas į Rusijos energetikos sektorių, nustatyti visapusišką energetikos pramonei skirtos įrangos, technologijų ir paslaugų eksporto apribojimą ir v) nustatyti papildomas prekybos geležimi, plienu ir prabangos prekėmis apribojimus⁽¹⁵⁾. Be to, Taryba nusprendė skirti sankcijas pagrindiniams Rusijos oligarchams, lobistams ir propagandistams, taip pat pagrindinėms aviacijos, karinio ir dvejojo naudojimo prekių, laivų statybos ir mašinų gamybos sektorių įmonėms⁽¹⁶⁾.

15. Glaudžiai bendradarbiaudami su ES, tarptautiniai partneriai, konkrečiai Jungtinės Valstijos, Jungtinė Karalystė, Kanada, Norvegija, Japonija, Pietų Korėja, Šveicarija ir Australija, taip pat įvedė sankcijų.

1.2. Nuo didelių dujų ir elektros energijos kainų arba energijos tiekimo sutrikimų nukentėjusios įmonės ir namų ūkiai

16. Dėl dabartinės krizės dujų ir elektros energijos kainos jau gerokai viršijo iki agresijos buvusį aukštą lygį. Šiomis aplinkybėmis Komisija nurodo į priemonių rinkinį, kurį ji pateikė jau 2021 m. spalio mėn.⁽¹⁷⁾ (toliau – spalio mėn. komunikatas) ir 2022 m. kovo 8 d. komunikatą „REPowerEU“⁽¹⁸⁾ ⁽¹⁹⁾.
17. Labai didelės energijos kainos kenkia ekonomikai ir mažina ES piliečių, ypač pažeidžiamiausių, perkamąją galią. Iki Rusijos agresijos Europos Centrinis Bankas apskaičiavo, kad dėl energijos kainų šuolių 2022 m. BVP augimas sumažės maždaug 0,5 procentinio punkto. Toliau išliekančios aukštos energijos kainos, tikėtina, didins skurdą ir paveiks įmonių konkurencingumą. Visų pirma energijai imli pramonė patiria didesnes gamybos sąnaudas. Dėl šio sąnaudų augimo tam tikrais atvejais gali kilti klausimas, ar įmonėms tęsti veiklą, kuri kitu atveju būtų pelninga, todėl tikėtinas poveikis užimtumui.

⁽¹²⁾ Kovo 9 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/398, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 765/2006 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į padėtį Baltarusijoje ir į Baltarusijos ištraukimą į Rusijos agresiją prieš Ukrainą (OL L 82, 2022 3 9, p. 1).

⁽¹³⁾ 2022 m. kovo 9 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/394, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 81, 2022 3 9, p. 1).

⁽¹⁴⁾ 2022 m. kovo 15 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/427, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 87, 2022 3 15, p. 1); 2022 m. kovo 15 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/428, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 87 I, 2022 3 15, p. 13).

⁽¹⁵⁾ 2022 m. kovo 15 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/428, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 87 I, 2022 3 15, p. 13), ir 2022 m. kovo 15 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/430, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/512/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 87 I, 2022 3 15, p. 56).

⁽¹⁶⁾ 2022 m. kovo 15 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/427, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 87 I, 2022 3 15, p. 1), ir 2022 m. kovo 15 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/429, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 87 I, 2022 3 15, p. 44).

⁽¹⁷⁾ 2021 m. spalio 13 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Augančių energijos kainų problemos sprendimas: veiksmų ir paramos priemonių rinkinys“, COM(2021) 660 final.

⁽¹⁸⁾ 2022 m. kovo 8 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „REPowerEU“: bendri Europos veiksmai įperkamesnei energijai bei saugesnei ir tvaresnei energetikai užtikrinti“, COM(2022) 108 final.

⁽¹⁹⁾ Komisija, taikydamą techninės paramos priemonę, nustatytą 2021 m. vasario 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/240 (OL L 57, 2021 2 18, p. 1), paprašyta padeda valstybėms narėms rengti ir įgyvendinti reformas, kuriomis siekiama užtikrinti įperkamesnę energiją ir saugesnę bei tvaresnę energetiką.

18. 2021 m. spalio mėn. Komisijos pateiktas priemonių rinkinys pasirodė esąs naudingas ir yra plačiai taikomas. Dauguma valstybių narių priėmė rinkinį atitinkančias priemones. Šiomis priemonėmis sumažinamos maždaug 71 mln. namų ūkių ir kelių milijonų labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių sąskaitos už energiją. Šių priemonių kaštai kartu siekia daugiau kaip 23 mlrd. EUR.
19. Komunikate „REPowerEU“ pateikta papildomų gairių ir nurodyta naujų veiksmų, kuriais siekiama padidinti žaliosios energijos gamybą, įvairinti tiekimą ir sumažinti paklausą, be kita ko, numatyta parengiamųjų priemonių kitai žiemai. Paspartinta žaliąji pertvarka padės sumažinti išmetamųjų teršalų kieki, priklausomybę nuo importuojamo iškastinio kuro ir apsaugoti nuo kainų šuolių. Todėl įveikti dabartinę krizę labai svarbu. Tačiau trumpuoju laikotarpiu gali prireikti laikinos paramos įmonėms, susiduriančioms su didelėmis energijos kainomis.

1.3. Poreikis Europos mastu glaudžiai derinti nacionalines pagalbos priemones

20. Tikslingai ir proporcingai taikant ES valstybės pagalbos kontrolę užtikrinama, kad nacionalinės paramos priemonės veiksmingai padėtų nuo dabartinės krizės nukentėjusioms įmonėms ir darbuotojams. ES valstybės pagalbos kontrolė taip pat užtikrina, kad ES vidaus rinka nebūtų susiskaidžiusi ir sąlygos liktų vienodos. Siekiant atlaikyti išorės spaudimą ir išvengti varžybų dėl subsidijų, kai labiau pasiturinčios valstybės narės gali išleisti daugiau už kaimynės ir taip pakenkti sanglaudai Sąjungoje, yra svarbus vidaus rinkos vientisumas.

1.4. Tinkamos valstybės pagalbos priemonės

21. Valstybėms narėms dedant visas pastangas spręsti geopolitinės padėties keliamas problemas, šiame komunikate išdėstoma, kaip valstybės narės gali pagal ES valstybės pagalbos taisykles užtikrinti įmonių (ypač MVI), kurios per dabartinę krizę susiduria su ekonominiais sunkumais, likvidumą ir galimybes gauti finansavimą.
22. Kaip nurodyta spalio mėn. komunikate, nekomerciniams energijos vartotojams naudingos priemonės nėra valstybės pagalba, jeigu jos nėra netiesiogiai naudingos konkrečiam sektoriui ar įmonei. Valstybės narės, pavyzdžiui, gali asmenims, kuriems kyla didžiausia rizika, skirti specialias socialines išmokas, kurios jiems padėtų trumpuoju laikotarpiu apmokėti sąskaitas už energiją, arba teikti paramą, kuria siekiama didinti energijos vartojimo efektyvumą, kartu užtikrinamos veiksmingą rinkos veikimą.
23. Komerciniams energijos vartotojams skirtos priemonės nėra valstybės pagalba, jei tokios priemonės yra bendro pobūdžio. Tokios neatrankiosios priemonės gali būti, pavyzdžiui, bendras mokesčių ar rinkliavų sumažinimas, gamtinių dujų, elektros energijos ar centralizuoto šilumos tiekimo lengvatinis tarifas arba tinklo sąnaudų sumažinimas. Tiek, kiek nacionalinės intervencinės priemonės atitinka pagalbos kriterijus, jos gali būti laikomos suderinamomis su valstybės pagalbos taisyklėmis, jei atitinka tam tikrus reikalavimus. Pagalbos, kurią gali teikti valstybės narės, iš anksto apie tai nepranešusios Komisijai, pavyzdys – Bendrosios išimties reglamento nuostatoms neprieštaraujantis suderintų aplinkosaugos mokesčių, kurie atitinka minimalius apmokestinimo lygius ir Energijos mokesčių direktyvoje ⁽²⁰⁾ pateiktas taisyklės, sumažinimas.
24. Valstybės narės raginamos apsvaistyti galimybę nustatyti nediskriminacinius aplinkos apsaugos ar tiekimo saugumo reikalavimus, sietinus su pagalbos teikimu pagal šio komunikato 2.4 skirsnį. Jie galėtų būti, pavyzdžiui, šių formų ⁽²¹⁾:
 - a. reikalavimas, kad tam tikrą pagalbos gavėjo suvartojamos energijos dalį sudarytų atsinaujinančiųjų išteklių energija, pvz., naudojant elektros energijos pirkimo sutartis arba tiesiogiai investuojant į energijos gamybą iš atsinaujinančiųjų šaltinių;
 - b. reikalavimas investuoti į energijos vartojimo efektyvumą ir taip sumažinti suvartojamos energijos kiekį, palyginti su ekonominės veiklos rezultatais, pvz., sumažinant gamybos procesams, šildymui ar transportavimui suvartojamos energijos kiekį;
 - c. reikalavimas investuoti, kad būtų sumažintas arba diversifikuotas gamtinių dujų vartojimas, pvz., taikyti elektrifikacijos priemones naudojant atsinaujinančiuosius energijos išteklius arba žiedinius sprendimus, pvz., pakartotinai naudojant išmetamąsias dujas;

⁽²⁰⁾ 2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyva 2003/96/EB, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą (OL L 283, 2003 10 31, p. 51).

⁽²¹⁾ Valstybės narės raginamos pasinaudoti galimybėmis teikti pagalbą, patvirtintą pagal 2022 m. valstybės pagalbos klimato ir aplinkos apsaugai ir energetikai gaires, visų pirma susijusių su atsinaujinančiųjų išteklių energija, energijos vartojimo efektyvumu ar kitomis priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo priemonėmis.

- d. reikalavimas lanksčiau investuoti, kad būtų lengviau verslo procesus geriau pritaikyti prie kainų signalų elektros energijos rinkose.
25. Valstybės narės pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą taip pat gali teikti pagalbą dėl ypatingų įvykių padarytai žalai kompensuoti. Tokia valstybės pagalba, kuria siekiama sumažinti dabartinių ypatingų Rusijos agresijos prieš Ukrainą įvykių tiesiogiai padarytą žalą, taip pat gali būti siejama su tam tikru tiesioginiu įvestų ekonominių sankcijų arba atsakomųjų priemonių, nuo kurių nukenčia pagalbos gavėjo vykdoma ekonominė veikla arba konkreti atskiriama jo ekonominės veiklos dalis, poveikiu.
26. Valstybės narės privalo pranešti apie tokias pagalbos priemones ir Komisija jas įvertins tiesiogiai pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą. Tokia pagalba gali būti teikiama sunkumų patiriančioms įmonėms.
27. Pabėgėlių ir humanitarinės pagalbos priemonių transportui ES valstybės pagalbos taisyklės iš esmės netaikomos, jeigu valstybė veikia pagal viešuosius įgaliojimus (o ne vykdo ekonominę veiklą) ir jeigu transporto paslaugos nėra perkamos brangiau už rinkos kainą.
28. Pagalba, kuri pagal šį komunikatą valstybių narių įmonėms skiriama per kredito įstaigas kaip finansų tarpininkes, turi būti tiesiogiai naudinga toms įmonėms. Tačiau ji gali suteikti netiesioginį pranašumą finansų tarpininkams. Vis dėlto, pagal 2.2 ir 2.3 skirsniuose numatytas apsaugos priemones, tokių netiesioginių pranašumų tikslas nėra išsaugoti ar atkurti kredito įstaigų gyvybingumą, likvidumą ar mokumą. Todėl tokia pagalba nebūtų laikoma nepaprastąja viešąja finansine parama pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/59/ES (Bankų gaivinimo ir pertvarkymo direktyvą, arba BCPD) ⁽²²⁾ arba pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą 806/2014 (Bendro pertvarkymo mechanizmo, arba BPpM, reglamentą) ⁽²³⁾ ir nebūtų vertinama pagal bankų sektoriui taikomas valstybės pagalbos taisykles ⁽²⁴⁾.
29. Pagalba, kurią valstybės narės teikia kreditų įstaigoms pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą, siekdamas kompensuoti dėl dabartinės krizės patiriamą tiesioginę žalą, ir kurios tikslas nėra išsaugoti arba atkurti įstaigos ar subjekto gyvybingumą, likvidumą ar mokumą, nebūtų laikoma nepaprastąja viešąja finansine parama pagal BCPD ar BPpM reglamentą ir taip pat nebūtų vertinama pagal bankų sektoriui taikomas valstybės pagalbos taisykles ⁽²⁵⁾.
30. Jei dėl dabartinės krizės ir sankcijų, kurios įvestos dėl tos agresijos, kredito įstaigoms prireiktų nepaprastosios viešosios finansinės paramos (žr. BCPD 2 straipsnio 1 dalies 28 punktą ir BPpM reglamento 3 straipsnio 1 dalies 29 punktą) likvidumo, rekapitalizavimo arba sumažėjusios vertės turto priemonės forma, reikės įvertinti, ar priemonė atitinka BCPD 32 straipsnio 4 dalies d punkto i, ii arba iii papunktyje ir BPpM reglamento 18 straipsnio 4 dalies d punkto i, ii arba iii papunktyje nustatytas sąlygas. Jeigu pastarosios sąlygos būtų įvykdytos, tokią nepaprastąją viešąją finansinę paramą gaunanti kredito įstaiga nebūtų laikoma žlungančia arba galinčia žlugti.

⁽²²⁾ OL L 173, 2014 6 12, p. 190, žr. BCPD 2 straipsnio 1 dalies 28 punktą.

⁽²³⁾ OL L 225, 2014 7 30, p. 1, žr. BPpM reglamento 3 straipsnio 1 dalies 29 punktą.

⁽²⁴⁾ Komunikatas „Finansų įstaigų kapitalo atkūrimas esant dabartinei finansų krizei: pagalbos apribojimas iki mažiausios būtinos sumos ir apsaugos priemonės nuo netinkamo konkurencijos iškraipymo“ (OL C 10, 2009 1 15, p. 2); Komisijos komunikatas dėl sumažėjusios vertės turto tvarkymo Bendrijos bankų sektoriuje (OL C 72, 2009 3 26, p. 1); Komunikatas dėl finansų sektoriaus gyvybingumo atkūrimo ir restruktūrizavimo priemonių vertinimo pagal valstybės pagalbos taisykles dabartinės krizės sąlygomis (OL C 195, 2009 8 19, p. 9); Komisijos komunikatas dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo nuo 2011 m. sausio 1 d. bankų priemonėms finansų krizės sąlygomis paremti (OL C 329, 2010 12 7, p. 7); Komisijos komunikatas dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo nuo 2012 m. sausio 1 d. bankų priemonėms finansų krizės sąlygomis paremti (OL C 356, 2011 12 6, p. 7) ir Komisijos komunikatas dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo nuo 2013 m. rugpjūčio 1 d. bankams skirtoms priemonėms finansų krizės sąlygomis paremti (toliau – 2013 m. bankų komunikatas) (OL C 216, 2013 7 30, p. 1).

⁽²⁵⁾ Komisijai privalo būti pranešta apie visas kredito ar kitų finansų įstaigų rėmimo priemones, kurios yra valstybės pagalba pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį ir kurioms netaikomas šis komunikatas, ir jos bus vertinamos pagal atitinkamas valstybės pagalbos taisykles.

31. Jei tokiomis priemonėmis būtų sprendžiamos su Rusijos agresija prieš Ukrainą ir dėl tos agresijos įvestomis sankcijomis susijusios problemos, būtų laikoma, kad joms taikomas 2013 m. bankų komunikato ⁽²⁶⁾ 45 punktą, kuriame nustatyta reikalavimo, kad akcininkai ir subordinuotieji kreditoriai dalytųsi našta, išimtis.
32. Pagalba, teikiama pagal šį komunikatą, nepriklauso nuo pagalbos gavėjo gamybos ar kitokios veiklos perkėlimo iš kitos EEE šalies į pagalbą teikiančios valstybės narės teritoriją. Tokia sąlyga atrodytų žalinga vidaus rinkai. Tai nepriklauso nuo to, kiek darbo vietų faktiškai buvo prarasta pradinėje pagalbos gavėjo įmonėje EEE.
33. Pagalba pagal šį komunikatą neteikiama įmonėms, kurioms taikomos ES priimtose sankcijos, įskaitant (bet tuo neapsiribojant):
 - a. asmenis, subjektus ar organizacijas, konkrečiai nurodytus teisės aktuose, kuriais įvedamos tos sankcijos;
 - b. įmonėms, kurios nuosavybės teise priklauso asmenims, subjektams ar organizacijoms, kuriems skirtos ES priimtose sankcijos, arba yra jų kontroliuojamos; arba
 - c. įmonėms, vykdančioms veiklą sektoriuose, kuriems skirtos ES priimtose sankcijos, jei pagalba prieštarautų atitinkamų sankcijų tikslams.

1.5. SESV 107 straipsnio 3 dalies b punkto taikomumas

34. Pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą Komisija gali laikyti pagalbą suderinama su vidaus rinka, jei ji skirta „kurios nors valstybės narės ekonomikos dideliems sutrikimams atitaisyti“. Į tai atsižvelgdami, Sąjungos teismai nusprendė, kad sutrikimas turi turėti įtakos visai atitinkamos valstybės narės ekonomikai arba didelei tos ekonomikos daliai, o ne tik vieno iš tos valstybės narės regionų arba teritorijos dalies ekonomikai. Be to, tai atitinka būtinybę tiksliai aiškinti bet kokią išimtinę nuostatą, pavyzdžiui, SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą ⁽²⁷⁾. Priimdama sprendimus Komisija nuosekliai rėmėsi šiuo aiškinimu ⁽²⁸⁾.
35. Komisija mano, kad Rusijos agresija prieš Ukrainą, ES ar jos tarptautinių partnerių įvestos sankcijos ir atsakomosios priemonės, kurių ėmėsi, pvz., Rusija, sukėlė didelį ekonominių neapibrėžtumą, sutrikdė prekybos srautus ir tiekimo grandines ir lėmė ypač didelį ir netikėtą kainų padidėjimą, ypač gamtinių dujų ir elektros energijos, taip pat daugelio kitų gamybos išteklių, žaliavų ir pirminių produktų, be kita ko, žemės ūkio maisto produktų sektoriuje, pabrangimą. Visi kartu šie veiksniai sukėlė didelių ekonomikos sutrikimų visose valstybėse narėse. Tiekimo grandinės sutrikimai ir padidėjęs neapibrėžtumas daro tiesioginę arba netiesioginę įtaką daugeliui sektorių. Be to, nuo energijos kainų kilimo nukenčia praktiškai visų rūšių ekonominė veikla visose valstybėse narėse. Todėl Komisija mano, kad didelis ekonomikos sutrikimas būdingas įvairiausiems visų valstybių narių ekonomikos sektoriams. Tuo remdamasi Komisija mano, kad tikslinga nustatyti valstybės pagalbos priemonių, kurių valstybės narės gali imtis tam dideliame sutrikime atitaisyti, vertinimo kriterijus.
36. Visų pirma, valstybės pagalba yra pagrįsta ir gali būti paskelbta ribotu laikotarpiu suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą, jeigu ji padeda šalinti įmonėms iškilusią likvidumo trūkumo problemą, prie kurios tiesiogiai ar netiesiogiai prisidėjo didelis ekonomikos sutrikimas, sukeltas Rusijos karinės agresijos prieš Ukrainą, ES arba jos tarptautinių partnerių įvestų sankcijų ir ekonominių atsakomųjų priemonių, kurių ėmėsi, pavyzdžiui, Rusija.
37. Šiame komunikate Komisija nustato suderinamumo kriterijus, kuriuos ji iš esmės taikys pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą vertindama šiomis aplinkybėmis valstybių narių teikiamą pagalbą. Todėl valstybės narės turi įrodyti,

⁽²⁶⁾ Kaip apibrėžta 24 išnašoje.

⁽²⁷⁾ Sąjungtos bylos T-132/96 ir T-143/96, Freistaat Sachsen ir kiti prieš Komisiją, EU:T:1999:326, 167 punktą.

⁽²⁸⁾ Komisijos sprendimo 98/490/EB byloje *Crédit Lyonnais*, C 47/96 (OL L 221, 1998 8 8, p. 28), 10.1 punktą; Komisijos sprendimo 2005/345/EB byloje *Bankgesellschaft Berlin*, C 28/02 (OL L 116, 2005 5 4, p. 1), 153 ir tolesni punktai; Komisijos sprendimo 2008/263/EB byloje *BAWAG*, C 50/06 (OL L 83, 2008 3 26, p. 7), 166 punktą. Žr. Komisijos sprendimą byloje *Northern Rock*, NN 70/07 (OL C 43, 2008 2 16, p. 1); Komisijos sprendimą byloje *Sanavimo pagalba Risikoabschirmung WestLB*, NN 25/08 (OL C 189, 2008 7 26, p. 3); 2008 m. birželio 4 d. Komisijos sprendimą dėl valstybės pagalbos *Sachsen LB*, C 9/08 (OL L 104, 2009 4 24, p. 34); 2017 m. birželio 16 d. Komisijos sprendimą byloje *TRAI NOSE S.A. restruktūrizavimas*, SA.32544 (2011/C) (OL L 186, 2018 7 24, p. 25).

kad valstybės pagalbos priemonės, apie kurias pranešama Komisijai ir kurioms taikomas šis komunikatas, yra būtinos, tinkamos ir proporcingos siekiant atitaisyti didelius atitinkamos valstybės narės ekonomikos sutrikimus ir kad laikomasi visų šio komunikato reikalavimų.

38. Pagal šį komunikatą pranešamų ir vertinamų valstybės pagalbos priemonių paskirtis yra remti ES veikiančias įmones, nukentėjusias nuo Rusijos karinės agresijos ir (arba) įvestų ekonominių sankcijų bei atsakomųjų priemonių, kurių ėmėsi, pvz., Rusija, pasekmių. Pagalbos priemonės jokia būdu negali būti naudojamos siekiant sumažinti numatomą ES ar jos tarptautinių partnerių įvestų sankcijų poveikį ir turi visiškai atitikti taikomuose reglamentuose⁽²⁹⁾ nustatytas kovos su priemonių vengimu taisykles. Visų pirma turi būti išvengta, kad tokiomis priemonėmis tiesiogiai ar netiesiogiai pasinaudotų fiziniai asmenys ar subjektai, kuriems taikomos sankcijos⁽³⁰⁾.
39. Valstybės pagalbos priemonės, kurioms taikomas šis komunikatas, gali būti sumuojamos, laikantis konkrečiuose šio komunikato skirsniuose išdėstytų reikalavimų. Valstybės pagalbos priemonės, kurioms taikomas šis komunikatas, gali būti sumuojamos su pagal *de minimis* reglamentus⁽³¹⁾ teikiama pagalba arba pagal bendrosios išimties reglamentus teikiama pagalba⁽³²⁾, jeigu laikomasi tų reglamentų nuostatų ir sumavimo taisyklių. Valstybės pagalbos priemonės, kurioms taikomas šis komunikatas, gali būti sumuojamos su pagalba, teikiama pagal COVID-19 laikinąją sistemą⁽³³⁾, jei laikomasi atitinkamų juose nustatytų sumavimo taisyklių. Kai valstybės narės tam pačiam pagalbos gavėjui suteikia paskolų arba garantijų pagal COVID-19 laikinąją sistemą ir pagal šį komunikatą ir kai bendra paskolos pagrindinė suma apskaičiuojama remiantis paties pagalbos gavėjo deklaruotais likvidumo poreikiais, valstybės narės turi užtikrinti, kad tie likvidumo poreikiai būtų patenkinti pagalbą suteikiant tik vieną kartą. Panašiai pagalba, teikiama pagal šį komunikatą, gali būti sumuojama su pagalba, teikiama pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą, tačiau kompensacija negali viršyti pagalbos gavėjo patirtos žalos.

2. Laikinosios valstybės pagalbos priemonės

2.1. Ribotos pagalbos sumos

40. Be jau turimų galimybių, grindžiamų SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktu, dabartinėmis aplinkybėmis tinkamas, būtinas ir tikslingas sprendimas gali būti laikina ribota pagalba įmonėms, nukentėjusioms nuo Rusijos agresijos prieš Ukrainą ir (arba) įvestų sankcijų arba atsakomųjų priemonių.
41. Komisija laikys, kad tokia valstybės pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą, jeigu bus laikomasi visų toliau nurodytų sąlygų (konkrečios nuostatos dėl pirminės žemės ūkio produktų gamybos, žuvininkystės ir akvakultūros sektorių išdėstytos 42 punkte):

⁽²⁹⁾ Pavyzdžiui, 2014 m. liepos 31 d. Tarybos reglamento (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 229, 2014 7 31, p. 1), 12 straipsnyje.

⁽³⁰⁾ Atsižvelgdamos į specifinę padėtį, susidariusią dėl dviejų viena kitą sekusių krizių, nuo kurių įmonės įvairiapusėiškai nukentėjo, valstybės narės gali nuspręsti pagalbą pagal šį komunikatą teikti ir sunkumų patiriančioms įmonėms.

⁽³¹⁾ 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1407/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (OL L 352, 2013 12 24, p. 1); 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1408/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai žemės ūkio sektoriuje (OL L 352, 2013 12 24, p. 9); 2014 m. birželio 27 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 717/2014 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai žuvininkystės ir akvakultūros sektoriuje (OL L 190, 2014 6 28, p. 45); ir 2012 m. balandžio 25 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 360/2012 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai, skiriamai visuotinės ekonominės svarbos paslaugas teikiančioms įmonėms (OL L 114, 2012 4 26, p. 8).

⁽³²⁾ 2014 m. birželio 17 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties 107 ir 108 straipsnius (Bendrasis bendrosios išimties reglamentas); 2014 m. birželio 25 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 702/2014, kuriuo skelbiama, kad tam tikrų kategorijų pagalba žemės bei miškų ūkio sektoriuose ir kaimo vietovėse yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnius (OL L 193, 2014 7 1, p. 1); ir 2014 m. gruodžio 16 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1388/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba įmonėms, kurios verčiasi žvejybos ir akvakultūros produktų gamyba, perdirbimu ir prekyba, skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsniu (OL L 369, 2014 12 24, p. 37).

⁽³³⁾ Komisijos komunikatas „Laikinoji valstybės pagalbos priemonių, skirtų ekonomikai remti reaguojant į dabartinį COVID-19 protrūkį, sistema“ (OL C 91I, 2020 3 20, p. 1) su pakeitimais, padarytais Komisijos komunikatais C(2020) 2215 (OL C 112I, 2020 4 4, p. 1), C(2020) 3156 (OL C 164, 2020 5 13, p. 3), C(2020) 4509 (OL C 218, 2020 7 2, p. 3), C(2020) 7127 (OL C 340I, 2020 10 13, p. 1), C(2021) 564 (OL C 34, 2021 2 1, p. 6) ir C(2021) 8442 (OL C 473, 2021 11 24, p. 1).

- a. bendra pagalbos suma bet kuriuo metu neviršija 400 000 EUR vienai įmonei ⁽³⁴⁾. Pagalba gali būti teikiama tiesioginėmis dotacijomis, mokesčių ir mokėjimų lengvatomis arba kitomis formomis, pavyzdžiui, grąžintiniais avansais, garantijomis ⁽³⁵⁾, paskolomis ⁽³⁶⁾ ir nuosavu kapitalu, su sąlyga, kad bendra tokių priemonių nominalioji vertė neviršys bendros viršutinės ribos – 400 000 EUR vienai įmonei; visos sumos turi būti nurodomos bruto, t. y. prieš mokesčių ar kitokių rinkliavų atskaitymą;
 - b. pagalba teikiama pagal schemą, kuriai numatytas tam tikras biudžetas;
 - c. pagalba suteikiama ne vėliau kaip 2022 m. gruodžio 31 d. ⁽³⁷⁾;
 - d. pagalba teikiama nuo krizės nukentėjusioms įmonėms;
 - e. pagalba įmonėms, vykdančioms veiklą žemės ūkio produktų perdirbimo ir prekybos jais srityse ⁽³⁸⁾, teikiama su sąlyga, kad ji nebus iš dalies ar visiškai perkelta pirminiems gamintojams, ir nėra nustatoma remiantis produktų, kuriuos susijusios įmonės pateikė rinkai arba įsigijo iš pirminių gamintojų, kaina arba kiekiu, nebent įsigijimo atveju susijusios įmonės produktų nepateikė rinkai arba juos naudojo ne maisto reikmėms, pavyzdžiui, distiliavimui, metanui išgauti arba kompostavimui.
42. Nukrypstant nuo 41 punkto a papunkčio, be 41 **Error! No bookmark name given.** punkto b–d papunkčiuose nustatytų sąlygų, įmonėms, vykdančioms veiklą pirminės žemės ūkio produktų gamybos ⁽³⁹⁾, žuvininkystės ir akvakultūros sektoriuose ⁽⁴⁰⁾, teikiamai pagalbai taikomos šios specialiosios sąlygos:
- a. bendra pagalbos suma bet kuriuo metu neviršija 35 000 EUR vienai įmonei ⁽⁴¹⁾; pagalba gali būti teikiama tiesioginėmis dotacijomis, mokesčių ir mokėjimų lengvatomis arba kitomis formomis, pavyzdžiui, grąžintiniais avansais, garantijomis ⁽⁴²⁾, paskolomis ⁽⁴³⁾ ir nuosavu kapitalu, su sąlyga, kad bendra tokių priemonių nominalioji vertė neviršytų bendros viršutinės ribos – 35 000 EUR vienai įmonei; visos sumos turi būti nurodomos bruto, t. y. prieš mokesčių ar kitokios rinkliavos atskaitymą;
 - b. pagalba įmonėms, vykdančioms veiklą pirminės žemės ūkio produktų gamybos srityje, nėra nustatoma remiantis rinkai pateiktų produktų kaina arba kiekiu;
 - c. pagalba žuvininkystės ir akvakultūros sektoriuje veiklą vykdančioms įmonėms nėra susijusi su jokia Reglamento (ES) Nr. 717/2014 ⁽⁴⁴⁾ 1 straipsnio 1 dalies a–k punktuose nurodyta pagalba.

⁽³⁴⁾ Nustatant, ar viršyta atitinkama viršutinė riba, į pagalbą, suteiktą remiantis pagal šį skirsnį patvirtintomis schemomis ir grąžintą prieš suteikiant naują pagalbą pagal šį skirsnį, nebus atsižvelgiama.

⁽³⁵⁾ Jeigu pagalba pagal šį skirsnį teikiama garantijomis, taikomos papildomos 47 punkto h papunktyje nustatytos sąlygos.

⁽³⁶⁾ Jeigu pagalba pagal šį skirsnį teikiama paskolomis, taikomos papildomos 50 punkto g papunktyje nustatytos sąlygos.

⁽³⁷⁾ Jeigu pagalba teikiama mokesčių lengvatomis, mokestinis išpareigojimas, dėl kurio suteikiama ta lengvata, turi būti atsiradęs ne vėliau kaip 2022 m. gruodžio 31 d.

⁽³⁸⁾ Kaip apibrėžta 2014 m. birželio 25 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 702/2014, kuriuo skelbiama, kad tam tikrų kategorijų pagalba žemės bei miškų ūkio sektoriuose ir kaimo vietovėse yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnius (OL L 193, 2014 7 1, p. 1), 2 straipsnio 6 ir 7 punktuose.

⁽³⁹⁾ Kaip apibrėžta 2014 m. birželio 25 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 702/2014, kuriuo skelbiama, kad tam tikrų kategorijų pagalba žemės bei miškų ūkio sektoriuose ir kaimo vietovėse yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnius (OL L 193, 2014 7 1, p. 1), 2 straipsnio 5 punkte.

⁽⁴⁰⁾ Kaip apibrėžta 2014 m. birželio 27 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 717/2014 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai žuvininkystės ir akvakultūros sektoriuje (OL L 190, 2014 6 28, p. 45) 2 straipsnio 1 dalyje.

⁽⁴¹⁾ Nustatant, ar viršyta atitinkama viršutinė riba, į pagalbą, suteiktą remiantis pagal šį skirsnį patvirtintomis schemomis ir grąžintą prieš suteikiant naują pagalbą pagal šį skirsnį, neatsižvelgiama.

⁽⁴²⁾ Jeigu pagalba pagal šį skirsnį teikiama garantijomis, taikomos papildomos 47 punkto h papunktyje nustatytos sąlygos.

⁽⁴³⁾ Jeigu pagalba pagal šį skirsnį teikiama paskolomis, taikomos papildomos 50 punkto g papunktyje nustatytos sąlygos.

⁽⁴⁴⁾ 2014 m. birželio 27 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 717/2014 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai žuvininkystės ir akvakultūros sektoriuje (OL L 90, 2014 6 28, p. 45).

43. Jeigu įmonė veiklą vykdo keliuose sektoriuose, kuriems pagal 41 **Error! No bookmark name given.** punkto a papunktį ir 42 **Error! No bookmark name given.** punkto a papunktį taikomos skirtingos didžiausios sumos, atitinkama valstybė narė tinkamomis priemonėmis, pavyzdžiui, atskirdama sąskaitas, turi užtikrinti, kad būtų laikomasi kiekvienai iš tų veiklos rūšių nustatytos atitinkamos viršutinės ribos ir kad nebūtų viršijama bendra didžiausia suma – 400 000 EUR vienai įmonei. Jeigu įmonė vykdo veiklą sektoriuose, kuriems taikomas 42 **Error! No bookmark name given.** punkto a papunktis, turėtų būti neviršijama bendra didžiausia suma – 35 000 EUR vienai įmonei.
44. Priemonės, pagal šį komunikatą suteiktos grąžintinų avansų, garantijų, paskolų ar kitų grąžinamųjų priemonių forma, gali būti konvertuojamos į kitų formų pagalbą, pavyzdžiui, dotacijas, su sąlyga, kad konvertavimas atliekamas ne vėliau kaip 2023 m. birželio 30 d. ir laikomasi šiame skirsnyje nustatytų sąlygų.

2.2. Likvidumo parama garantijomis

45. Siekiant, kad nuo dabartinės krizės nukentėjusios įmonės galėtų užsitikrinti likvidumą, dabartinėmis aplinkybėmis tinkamas, būtinas ir tikslingas sprendimas gali būti valstybės garantijos paskoloms, taikomos ribotos trukmės laikotarpiu ir ribotai paskolos sumai.
46. Tos pačios paskolos pagrindinės sumos atžvilgiu pagal šį skirsnį teikiamos garantijos negali būti sumuojamos su pagalba, teikiama pagal šio komunikato 2.3 skirsnį, ir atvirkščiai, arba su pagalba, teikiama pagal COVID-19 laikinosios sistemos 3.2 arba 3.3 skirsnį. Garantijos skirtingoms paskoloms, teikiamos pagal šį skirsnį, gali būti sumuojamos, jei bendra paskolų suma vienam pagalbos gavėjui neviršija šio komunikato 47 punkto e papunktyje nustatytų viršutinių ribų. Kartu pagalbos gavėjas gali pasinaudoti keliomis šiame skirsnyje nurodytomis priemonėmis, jeigu bendra paskolų suma vienam pagalbos gavėjui neviršija 47 punkto e papunktyje nustatytų viršutinių ribų.
47. Komisija laikys, kad tokia valstybės garantijomis teikiama valstybės pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą, jeigu:
- valstybės garantijos teikiamos naujoms atskiroms įmonių paskoloms;
 - kiekvienai atskirai paskolai nustatomos minimalios garantijos priemokos, kurios laipsniškai didėja didėjant garantuotos paskolos trukmei, kaip nurodyta šioje lentelėje:

Pagalbos gavėjo rūšis	Pirmi metai	Antri–treči metai	Ketvirtį–šešti metai
MVĮ	25 baziniai punktai	50 bazinių punktų	100 bazinių punktų
Didžiosios įmonės	50 bazinių punktų	100 bazinių punktų	200 bazinių punktų

- valstybės narės gali pasirinkti kitą galimybę ir pranešti apie schemas, remdamosi pirmiau pateikta lentele, tačiau pagal ją gali būti moduluojama kiekvienos atskiros paskolos pagrindinei sumai taikomos garantijos trukmė, garantijos priemokos ir garantijos suma (pvz., mažesnė garantijos suma galėtų kompensuoti ilgesnę trukmę arba leisti taikyti mažesnes garantijos priemokas); fiksuoto dydžio priemoka galėtų būti naudojama visą garantijos laikotarpį, jei ji yra didesnė už pirmų metų minimalias priemokas, nustatytas pirmiau pateiktoje lentelėje kiekvienos rūšies pagalbos gavėjui ir pakoreguotas pagal garantijos trukmę ir garantijos sumą remiantis šia dalimi;
- garantija suteikiama ne vėliau kaip 2022 m. gruodžio 31 d.;
- paskolų, kurioms garantija teikiama pagal šį skirsnį, bendra suma vienam pagalbos gavėjui neviršija:
 - 15 % pagalbos gavėjo vidutinės bendros metinės apyvartos per paskutinius trejus pasibaigusius ataskaitinius laikotarpius arba
 - 50 % energijos išlaidų per 12 mėnesių, ėjusių prieš mėnesį, kurį pateikta pagalbos paraiška;

- (iii) jei valstybė narė pateikia Komisijai tinkamą pagrindimą, kad ši galėtų atlikti vertinimą (pavyzdžiui, susijusį su pagalbos gavėjui per dabartinę krizę kylančiais sunkumais) ⁽⁴⁵⁾, paskolos suma gali būti padidinta, kad per ateinančius 12 mėnesių nuo suteikimo būtų patenkinti MVĮ likvidumo poreikiai ⁽⁴⁶⁾, o per ateinančius 6 mėnesius – didžiųjų įmonių likvidumo poreikiai. Likvidumo poreikiai, jau tenkinami pagalbos priemonėmis pagal COVID-19 laikinąją sistemą, negali būti tenkinami priemonėmis, priimtomis pagal šį komunikatą. Likvidumo poreikius turėtų nustatyti patys pagalbos gavėjai ⁽⁴⁷⁾;
- f. garantijos trukmė yra ne ilgesnė kaip šešeri metai, nebent ji būtų moduluota pagal 47 punkto c papunktį, o garantija negali viršyti:
- (i) 90 % pagrindinės paskolos sumos, kai nuostolius proporcingai ir vienodomis sąlygomis padengia kredito įstaiga ir valstybė, arba
- (ii) 35 % pagrindinės paskolos sumos, kai nuostoliai pirmiausia priskiriami valstybei ir tik po to – kredito įstaigoms (t. y. pirmojo nuostolio garantija), ir
- (iii) abiem minėtais atvejais, kai paskolos dydis laikui bėgant mažėja, pavyzdžiui, dėl to, kad paskola pradeda gražinti, garantuojama suma privalo proporcingai mažėti;
- g. garantija susijusi su investicinėmis paskolomis ir (arba) su paskolomis apyvartiniam kapitalui finansuoti;
- h. garantijos gali būti teikiamos tiesiogiai galutiniams pagalbos gavėjams arba kredito įstaigoms ir kitoms finansų įstaigoms, kaip antai finansų tarpininkams. Kredito ar kitos finansų įstaigos turėtų užtikrinti, kad, kiek įmanoma, valstybės garantijų nauda pasiektų galutinius pagalbos gavėjus. Finansų tarpininkas turi turėti galimybę įrodyti, kad jis naudoja mechanizmą, kuriuo užtikrinama, kad nauda, kurią sudaro didesnė finansavimo apimtis, rizikingesni portfeliai, mažesni užtikrinimo priemonės reikalavimai, mažesnės garantijos priemokos arba mažesnės palūkanos, nei būtų be tokių valstybės garantijų, kiek įmanoma, pasiektų galutinius pagalbos gavėjus.

2.3. Likvidumo parama subsidijuojamomis paskolomis

48. Siekiant, kad nuo dabartinės krizės nukentėjusios įmonės galėtų užsitikrinti likvidumą, dabartinėmis aplinkybėmis tinkamas, būtinas ir tikslingas sprendimas gali būti subsidijuojamos palūkanų normos, taikomos ribotos trukmės laikotarpiu ir ribotai paskolos sumai.
49. Tos pačios paskolos pagrindinės sumos atžvilgiu pagal šį skirsnį teikiamos paskolos nesumuojamos su pagalba, teikiama pagal šio komunikato 2.2 skirsnį, ir atvirkščiai. Paskolos ir garantijos skirtingoms paskoloms, teikiamos pagal šį komunikatą, gali būti sumuojamos, jei bendra paskolų suma vienam pagalbos gavėjui neviršija 47 punkto d papunktyje arba 50 punkto e papunktyje nustatytų ribų. Kartu pagalbos gavėjas gali pasinaudoti keliomis šiame skirsnyje nurodytomis subsidijuojamomis paskolomis, jeigu bendra paskolų suma vienam pagalbos gavėjui neviršija 50 punkto e papunktyje nustatytų viršutinių ribų.
50. Komisija laikys, kad reaguojant į dabartinę krizę subsidijuojamomis paskolomis teikiama valstybės pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą, jeigu bus laikomasi šių sąlygų:
- a. paskolos nėra teikiamos kredito įstaigoms ar kitoms finansų įstaigoms;
- b. paskolos gali būti teikiamos sumažintomis palūkanų normomis, kurios yra bent lygios bazinei normai (1 metų IBOR arba Komisijos paskelbtai lygiavertei normai ⁽⁴⁸⁾), galiojančiai 2022 m. vasario 1 d. arba pranešimo momentu, pridėjus toliau pateikiamoje lentelėje nurodytas kredito rizikos maržas:

⁽⁴⁵⁾ Atitinkamas pagrindimas galėtų būti susijęs su pagalbos gavėjais, veiklą vykdančiais sektoriuose, kurie itin nukentėjo nuo agresijos tiesioginio ar netiesioginio poveikio, įskaitant sankcijas, kurias įvedė ES, jos tarptautiniai partneriai, taip pat atsakomąsias priemones, kurių ėmėsi, pvz., Rusija. Tas poveikis gali apimti tiekimo grandinių sutrikimus arba neįvykdytus mokėjimus iš Rusijos arba Ukrainos, didesnę kibernetinių išpuolių riziką arba didėjančias konkrečių gamybos išteklių ar žaliavų kainas, kurias paveikė dabartinė krizė.

⁽⁴⁶⁾ Kaip apibrėžta Bendrojo bendrosios išimties reglamento I priede.

⁽⁴⁷⁾ Likvidumo planas gali apimti ir apyvartinį kapitalą, ir investicines sąnaudas.

⁽⁴⁸⁾ Bazinės normos apskaičiuojamos pagal Komisijos komunikatą dėl orientacinių ir diskonto normų nustatymo metodo pakeitimo (OL C 14, 2008 1 19, p. 6) ir skelbiamos Konkurencijos GD interneto svetainėje https://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference_rates.html.

Pagalbos gavėjo rūšis	Kredito rizikos marža pirmais metais	Kredito rizikos marža antrais–trečiais metais	Kredito rizikos marža ketvirtais–šeštis metais
MVĮ	25 baziniai punktai ⁽¹⁾	50 bazinių punktų ⁽¹⁾	100 bazinių punktų
Didžiosios įmonės	50 bazinių punktų	100 bazinių punktų	200 bazinių punktų

(1) Minimali bendra palūkanų norma (bazinė norma pridėjus kredito rizikos maržas) turėtų būti ne mažesnė kaip 10 bazinių punktų per metus.

- c. valstybės narės gali pasirinkti kitą galimybę ir pranešti apie schemas, remdamosi pirmiau pateikta lentele, tačiau pagal ją gali būti moduluojamas paskolos terminas ir kredito rizikos maržų dydis, pavyzdžiui, per visą paskolos laikotarpį gali būti taikoma fiksuota kredito rizikos marža, jei kiekvienos rūšies pagalbos gavėjams ji viršija mažiausią kredito rizikos maržą 1-aisiais metais, pakoreguotą pagal paskolos terminą remiantis šia pastraipa ⁽⁴⁹⁾;
- d. paskolų sutartys pasirašomos iki 2022 m. gruodžio 31 d. ir galioja ne ilgiau kaip šešerius metus, nebent būtų moduluojamos pagal 50 punkto c papunktį;
- e. bendra paskolų suma vienam pagalbos gavėjui neviršija:
- (i) 15 % pagalbos gavėjo vidutinės bendros metinės apyvartos per paskutinius trejus pasibaigusius ataskaitinius laikotarpius arba
 - (ii) 50 % energijos išlaidų per 12 mėnesių, ėjusių prieš mėnesį, kurį pateikta pagalbos paraiška;
 - (iii) jei valstybė narė pateikia Komisijai tinkamą pagrindimą (pavyzdžiui, susijusį su pagalbos gavėjui per dabartinę krizę kylančiais sunkumais) ⁽⁵⁰⁾, paskolos suma gali būti padidinta, kad per ateinančius 12 mėnesių nuo suteikimo būtų patenkinti MVĮ likvidumo poreikiai ⁽⁵¹⁾, o per ateinančius 6 mėnesius – didžiųjų įmonių likvidumo poreikiai. Likvidumo poreikių, jau tenkinamų pagalbos priemonėmis pagal COVID-19 laikinąją sistemą, šis komunikatas neapima. Likvidumo poreikius turėtų nustatyti patys pagalbos gavėjai ⁽⁵²⁾;
- f. paskolos turi būti susijusios su investicijų ir (arba) su apyvartinio kapitalo poreikiais;
- g. paskolos gali būti teikiamos tiesiogiai galutiniams pagalbos gavėjams arba per kredito įstaigas ir kitas finansų įstaigas, kaip antai finansų tarpininkus. Tokiu atveju kredito ar kitos finansų įstaigos turėtų užtikrinti, kad, kiek įmanoma, subsidijuojamų paskolų palūkanų normų nauda pasiektų galutinius pagalbos gavėjus. Finansų tarpininkas turi turėti galimybę įrodyti, kad jis naudoja mechanizmą, kuriuo užtikrinama, kad nauda, kiek įmanoma, pasiektų galutinius pagalbos gavėjus, nenustatant sąlygos, kad subsidijuojamų paskolų teikimas pagal šį skirsnį turėtų priklausyti nuo esamų paskolų refinansavimo.

2.4. Pagalba dėl itin smarkaus gamtinių dujų ir elektros energijos kainų padidėjimo patirtoms papildomoms išlaidoms padengti

51. Be jau turimų galimybių, grindžiamų SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktu, ir pirmiau išdėstytų galimybių, itin smarkų gamtinių dujų ir elektros energijos kainos padidėjimą, kurio įmonės trumpuoju laikotarpiu gali neturėti galimybės perkelti arba prie jo prisitaikyti, galėtų sušvelninti laikinoji parama. Tai galėtų sušvelninti padarinius įmonėms, padėti joms atlaikyti staigų išlaidų padidėjimą dėl dabartinės krizės ir sumažinti infliacinę energijos kainų padidėjimo spaudimą. Kad daug energijos naudojančios įmonės galėtų tęsti veiklą, gali prireikti papildomos paramos.
52. Komisijos manymu, tokia valstybės pagalba bus suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą, jeigu bus laikomasi šių sąlygų:
- a. pagalba suteikiama ne vėliau kaip 2022 m. gruodžio 31 d.;

⁽⁴⁹⁾ Minimali bendra palūkanų norma (bazinė norma pridėjus kredito rizikos maržas) turėtų būti ne mažesnė kaip 10 bazinių punktų per metus.

⁽⁵⁰⁾ Atitinkamas pagrindimas galėtų būti susijęs su pagalbos gavėjais, veiklą vykdančiais sektoriuose, kurie itin nukentėjo nuo Rusijos agresijos tiesioginio ar netiesioginio poveikio, įskaitant ribojamąsias ekonomines priemones, kurių ėmėsi ES, jos tarptautiniai partneriai, taip pat atsakomąsias priemones, kurių ėmėsi Rusija. Tas poveikis gali apimti tiekimo grandinių sutrikimus arba neįvykdytus mokėjimus iš Rusijos arba Ukrainos, didesnę kibernetinių išpuolių riziką arba didėjančias konkrečių gamybos išteklių ar žaliavų kainas, kurias paveikė dabartinė krizė.

⁽⁵¹⁾ Kaip apibrėžta Bendrojo bendrosios išimties reglamento I priede.

⁽⁵²⁾ Likvidumo planas gali apimti ir apyvartinį kapitalą, ir investicines sąnaudas.

- b. pagalba gali būti teikiama tiesioginėmis dotacijomis, mokesčių⁽⁵³⁾ ir mokėjimų lengvatomis arba kitomis formomis, pavyzdžiui, grąžintiniais avansais, garantijomis⁽⁵⁴⁾, paskolomis⁽⁵⁵⁾ ir nuosavu kapitalu, su sąlyga, kad bendra tokių priemonių nominalioji vertė neviršys taikomų pagalbos intensyvumo ir didžiausio pagalbos intensyvumo viršutinių ribų; visos sumos turi būti nurodomos bruto, t. y. prieš mokesčių ar kitokios rinkliavos atskaitymą;
- c. pagalba, suteikta grąžintinų avansų, garantijų, paskolų ar kitų grąžinamųjų priemonių forma, gali būti konvertuojama į kitų formų pagalbą, pavyzdžiui, dotacijas, su sąlyga, kad konvertavimas atliekamas ne vėliau kaip 2023 m. birželio 30 d. ir laikomasi šiame skirsnyje nustatytų sąlygų;
- d. pagalba teikiama pagal schemą, kuriai numatytas tam tikras biudžetas. Valstybės narės gali apriboti pagalbą veiklai, kuria remiami ekonomikai arba vidaus rinkos saugumui ir atsparumui ypač svarbius konkretūs ekonomikos sektoriai. Tačiau tokios ribos turi būti nustatytos bendrais bruožais ir neturėtų dirbtinai sumažinti galimų pagalbos gavėjų rato;
- e. pagal šią priemonę finansuoti tinkamos išlaidos yra apskaičiuojamos remiantis su Rusijos agresija prieš Ukrainą susijusiu gamtinių dujų ir elektros energijos išlaidų padidėjimu. Tinkamos finansuoti išlaidos gaunamos sudauginus gamtinių dujų ir elektros energijos, kurias nuo 2022 m. vasario 1 d. iki ne vėliau kaip 2022 m. gruodžio 31 d. (toliau – tinkamas finansuoti laikotarpis) įmonė kaip galutinė vartotoja nupirko iš išorės tiekėjų⁽⁵⁶⁾, vienetų skaičių ir tam tikrą kainos, kurią įmonė moka už suvartotą vienetą, padidėjimą (pvz., matuojamą EUR/MWh). Tas kainos padidėjimas apskaičiuojamas kaip vieneto kainos, kurią įmonė mokėjo konkretų mėnesį tinkamu finansuoti laikotarpiu, ir dvigubos (200 %) vidutinės vieneto kainos, kurią įmonė mokėjo baziniu laikotarpiu nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2021 m. gruodžio 31 d., skirtumas⁽⁵⁷⁾;
- f. bendra pagalba vienai įmonei bet kuriuo metu neviršija 30 % tinkamų finansuoti išlaidų iki didžiausios 2 mln. EUR sumos;
- g. pagalbą teikianti institucija įmonei gali atlikti išankstinį mokėjimą, jei pagalba suteikiama prieš patiriant tinkamas finansuoti išlaidas. Tokiu atveju pagalbą teikianti institucija gali remtis tinkamų finansuoti išlaidų įverčiais, su sąlyga, kad bus laikomasi 52 punkto f papunktyje nurodytų viršutinių pagalbos ribų. Pagalbą teikianti institucija remdamasi faktiškai patirtomis išlaidomis privalo *ex post* patikrinti atitinkamas viršutines ribas ir ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo tinkamo finansuoti laikotarpio pabaigos susigrąžinti pagalbos išmokas, viršijančias tas viršutines ribas;
- h. pagal šį 52 punktą teikiama pagalba gali būti sumuojama su pagalba, teikiama pagal 2.1 skirsnį, su sąlyga, kad nebus viršijama bendra suma – 2 mln. EUR.
53. Tam tikrais atvejais, siekiant užtikrinti ekonominės veiklos tęstinumą, gali prireikti papildomos pagalbos. Todėl valstybės narės gali suteikti pagalbą, viršijančią vertes, apskaičiuotas pagal 52 punkto e ir f papunkčius, jei, be 52 punkto a–d ir g papunkčiuose nustatytų sąlygų, laikomasi šių sąlygų:
- a. pagalba gali būti teikiama įmonei, jei ji yra daug energijos naudojanti įmonė, kaip apibrėžta Energijos mokesčių direktyvos⁽⁵⁸⁾ 17 straipsnio 1 dalies a punkto pirmoje pastraipoje, t. y. jei energinių produktų (įskaitant kitus energinius produktus nei gamtinės dujos ir elektros energija) pirkimas sudaro ne mažiau kaip 3,0 % gamybos vertės⁽⁵⁹⁾;
- b. pagalba gali būti teikiama įmonei, jei ji patiria veiklos nuostolių⁽⁶⁰⁾, kai tinkamų finansuoti išlaidų, apibrėžtų 52 punkto e papunktyje, padidėjimas turi sudaryti ne mažiau kaip 50 % veiklos nuostolių tinkamu finansuoti laikotarpiu, apibrėžtu 52 punkto e papunktyje;
- c. bendra pagalba neviršija 50 % tinkamų finansuoti išlaidų ir sudaro ne daugiau kaip 80 % įmonės veiklos nuostolių;

⁽⁵³⁾ Jeigu pagalba teikiama mokesčių lengvatomis, mokestinis įsipareigojimas, dėl kurio suteikiama ta lengvata, turi būti atsiradęs ne vėliau kaip 2022 m. gruodžio 31 d.

⁽⁵⁴⁾ Jeigu pagalba pagal šį skirsnį teikiama garantijomis, taikomos papildomos 47 punkto h papunktyje nustatytos sąlygos.

⁽⁵⁵⁾ Jeigu pagalba pagal šį skirsnį teikiama paskolomis, taikomos papildomos 50 punkto g papunktyje nustatytos sąlygos.

⁽⁵⁶⁾ Įrodo įmonė, pvz., remdamasi atitinkama sąskaita. Bus įskaitomas tik galutinis vartojimas, o pardavimai ir nuosava gamyba neįskaitomi.

⁽⁵⁷⁾ $(p(t) - p(\text{ref}) * 2) * q(t)$, čia p – vieneto kaina, q – suvartotas kiekis, ref – bazinis laikotarpis nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2021 m. gruodžio 31 d., o t – konkretus mėnuo laikotarpiu nuo 2022 m. vasario 1 d. iki gruodžio 31 d.

⁽⁵⁸⁾ 2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyva 2003/96/EB, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą (OL L 283, 2003 10 31, p. 51).

⁽⁵⁹⁾ Remiantis 2021 kalendorinių metų finansinėmis ataskaitomis arba naujausiomis turimomis metinėmis ataskaitomis.

⁽⁶⁰⁾ Laikoma, kad įmonė turi veiklos nuostolių, jei tinkamo finansuoti laikotarpio pajamos neatskaičius palūkanų, mokesčių, nusidėvėjimo ir amortizacijos, neskaitant vienkartinio vertės sumažėjimo, yra neigiamos.

- d. bendra pagalbos suma bet kuriuo metu neviršija 25 mln. EUR vienai įmonei;
- e. daug energijos naudojančioms įmonėms, veiklą vykdančioms I priede išvardytuose sektoriuose ar pasektoriuose, bendra pagalba gali būti padidinta iki ne daugiau kaip 70 % tinkamų finansuoti išlaidų, susijusių su produktų gamyba I priede išvardytuose sektoriuose ar pasektoriuose, ir gali sudaryti ne daugiau kaip 80 % šios veiklos nuostolių. Bendra pagalbos suma bet kuriuo metu negali viršyti 50 mln. EUR vienai įmonei, o į I priedą neįtrauktai veiklai skirta suma negali viršyti 25 mln. EUR. Jeigu įmonė veiklą vykdo keliuose sektoriuose, kuriems pagal šį 53 punktą taikomos skirtingos didžiausios sumos, atitinkama valstybė narė tinkamomis priemonėmis, pavyzdžiui, atskirdama sąskaitas, užtikrina, kad būtų laikomasi kiekvienai iš tų veiklos rūšių nustatytos atitinkamos viršutinės ribos ir kad nebūtų viršijama bendra didžiausia suma – 50 mln. EUR vienai įmonei;
- f. pagal šį 53 punktą teikiama pagalba gali būti sumuojama su pagalba, teikiama pagal 2.1 skirsnį, su sąlyga, kad nebus viršijamos 53 punkto d papunktyje arba 53 punkto e papunktyje nustatytos viršutinės ribos, žiūrint, kuri iš jų taikoma.

3. STEBĖJIMAS IR ATASKAITŲ TEIKIMAS

- 54. Atitinkamą informaciją apie kiekvieną pagal šį komunikatą suteiktą individualios pagalbos priemonę, viršijančią 100 000 EUR ⁽⁶¹⁾, o pirminės žemės ūkio produktų gamybos ir žuvininkystės sektoriuose viršijančią 10 000 EUR ⁽⁶²⁾, valstybės narės privalo paskelbti išsamioje valstybės pagalbos interneto svetainėje arba Komisijos viešos paieškos svetainėje ⁽⁶³⁾ per 12 mėnesių nuo jos suteikimo.
- 55. Valstybės narės Komisijai turi teikti metines ataskaitas ⁽⁶⁴⁾.
- 56. Valstybės narės privalo užtikrinti, kad būtų saugomi išsamūs dokumentai, susiję su šiuo komunikate numatytos pagalbos skyrimu. Tokie dokumentai, kuriuose turi būti visa informacija, būtina siekiant nustatyti, ar buvo laikomasi visų būtinų sąlygų, turi būti saugomi 10 metų nuo pagalbos suteikimo ir Komisijos prašymu turi būti jai pateikiami.
- 57. Komisija gali prašyti papildomos informacijos apie suteiktą pagalbą, visų pirma tam, kad patikrintų, ar buvo laikomasi Komisijos sprendimo, kuriuo patvirtinama pagalbos priemonė, sąlygų.
- 58. Kad galėtų stebėti šio komunikato įgyvendinimą, Komisija valstybių narių gali prašyti pateikti apibendrintą informaciją apie valstybės pagalbos priemonių naudojimą siekiant atitaisyti didelį ekonomikos sutrikdymą dėl dabartinės krizės ir susijusių ribojamųjų priemonių.

4. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

- 59. Šį komunikatą Komisija taiko nuo 2022 m. vasario 1 d., atsižvelgdama į ekonominę Rusijos agresijos prieš Ukrainą ir tolesnių sankcijų poveikį. Šis komunikatas yra pagrįstas dabartinėmis išimtinėmis aplinkybėmis ir nebus taikomas po jame nurodytų datų.
- 60. Iki 2022 m. gruodžio 31 d. Komisija peržiūrės visus skirsnius pagal šį komunikatą remdamasi svarbiais konkurencijos arba ekonominiais argumentais ir atsižvelgdama į tarptautinius pokyčius. Jeigu būtų naudinga, Komisija taip pat gali išsamiau paaiškinti savo požiūrį konkrečiais klausimais.

⁽⁶¹⁾ Tai yra informacija, kurios reikalaujama pagal 2014 m. birželio 17 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 651/2014 III priedą ir Komisijos reglamento (ES) Nr. 702/2014 III priedą. Gražintinų avansų, garantijų, paskolų, subordinuotų paskolų ir kitų formų paramos atveju nominalioji pagrindinės priemonės vertė nurodoma kiekvienam pagalbos gavėjui. Mokesčių ir mokėjimo lengvatų atveju individualios pagalbos dydis gali būti nurodytas intervalais.

⁽⁶²⁾ Tai yra informacija, kurios reikalaujama pagal Komisijos reglamento (ES) Nr. 702/2014 III priedą ir 2014 m. gruodžio 16 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 1388/2014 III priedą. Gražintinų avansų, garantijų, paskolų, subordinuotų paskolų ir kitų formų paramos atveju nominalioji pagrindinės priemonės vertė nurodoma kiekvienam pagalbos gavėjui. Mokesčių ir mokėjimo lengvatų atveju individualios pagalbos dydis gali būti nurodytas intervalais.

⁽⁶³⁾ Valstybės pagalbos skaidrumo viešos paieškos svetainėje, kurią galima rasti adresu <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=lt>, galima susipažinti su duomenimis apie suteiktą individualią valstybės pagalbą, kuriuos valstybės narės pateikė laikydamosi Europos valstybės pagalbos skaidrumo reikalavimų.

⁽⁶⁴⁾ OL L 140, 2004 4 30, p. 1.

61. Glaudžiai bendradarbiaudama su susijusiomis valstybėmis narėmis Komisija užtikrina, kad priemonių vertinimas po aiškaus ir išsamaus pranešimo apie šiame komunikate numatomas priemonės būtų atliekamas greitai. Valstybės narės turėtų kuo skubiau ir kuo išsamiau informuoti Komisiją apie savo ketinimus ir pranešti apie planus priimti tokias priemones. Šiame procese Komisija valstybėms narėms teiks gaires ir pagalbą.
-

PRIEDAS

Itin paveikti sektoriai ir pasektoriai

	NACE kodas	Pavadinimas
1.	14.11	Odinių drabužių siuvimas
2.	24.42	Aliuminio gamyba
3.	20.13	Kitų pagrindinių neorganinių chemikalų gamyba
4.	24.43	Švino, cinko ir alavo gamyba
5.	17.11	Plaušienos gamyba
6.	07.29	Kitų spalvotųjų metalų rūdų kasyba
7.	17.12	Popieriaus ir kartono gamyba
8.	24.10	Tomo ketaus ir plieno bei ferolydinių gamyba
9.	20.17	Pirminio sintetinio kaučiuko gamyba
10.	24.51	Geležies liejinių gamyba
11.	20.60	Cheminių pluoštų gamyba
12.	19.20	Rafinuotų naftos produktų gamyba
13.	24.44	Vario gamyba
14.	20.16	Pirminių plastikų gamyba
15.	13.10	Tekstilės pluoštų paruošimas ir verpimas
16.	24.45	Kitų spalvotųjų metalų gamyba
17.	23.31	Keraminių apdailos ir šaligatvio plytelių gamyba
18.	13.95	Neaustinių medžiagų ir neaustinių medžiagų gaminių ir dirbinių, išskyrus drabužius, gamyba
19.	23.14	Stiklo pluoštų gamyba
20.	20.15	Trąšų ir azoto junginių gamyba
21.	16.21	Faneravimo dangos ir medienos plokščių gamyba
22.	23.11	Plokščiojo stiklo gamyba
23.	23.13	Tuščiaavidurio stiklo gamyba
24.		Toliau nurodyti pramoninių dujų gamybos sektoriaus (20.11) pasektoriai:
	20.11.11.50 20.11.12.90	Vandenilis Neorganiniai nemetalų junginiai su deguonimi
25.		Toliau nurodyti kitų pagrindinių organinių chemikalų gamybos sektoriaus (20.14) pasektoriai:
	20.14.12.13 20.14.12.23 20.14.12.25 20.14.12.43 20.14.12.45 20.14.12.47 20.14.12.50 20.14.12.60 20.14.12.70 20.14.12.90 20.14.23.10 20.14.63.33	Cikloheksanas Benzenas Toluenas o-Ksilenas p-Ksilenas m-Ksilenas ir ksileno izomerų mišiniai Stirenas Etilbenzenas Kumenas Kiti cikliniai angliavandeniliai Etilenglikolis (etandiolis) 2,2-Oksidietanolis (dietilenglikolis, digolis)

	20.14.63.73 20.14.73.20 20.14.73.40	Oksiranas (etilenoksidas) Benzolas (benzenas), toluolas (toluenas) ir ksilolas (ksilenai) Naftalenas ir kiti aromatinių angliavandenių mišiniai (išskyrus benzolą, toluolą, ksilolą)
26.		Toliau nurodytas kitų, niekur kitur nepriskirtų, nemetalo mineralinių produktų gamybos sektoriaus (23.99) pasektorius:
	23.99.19.10	Šlako vata, akmens vata ir panaši mineralinė vata bei jų mišiniai, neįpakuoti, lakštais arba ritiniais